

Az újrahasznosítás tanúsítása a textiltermékekben

Krain Tamás és Albert Adrienn

INNOVATEX Zrt.

A szálanyagok textilipari feldolgozása jelentős anyag- és energiárfordítást igényel és egyes folyamataiban erősen környezetszennyező hatású lehet. Ha az anyag bármilyen formában a szemétkerakóba kerül, az előállításához felhasznált ráfordítások mind kárba vesznek.

Az újrahasznosítás jelentősége

A textilanyagok újrahasznosítása esetében is az erőforrások kíméléséről és a hulladékképződés csökkentéséről van szó. Lehetőleg el kell kerülni a hulladék képződését, ennek teljes kizárása nem lehetséges, az azonban lehet cél, hogy az anyagokat a lehető leghosszabb ideig lehessen körforgásban tartani a lehető legkevesebb erőforrás felhasználásával.

A világ textilipara évente mintegy 100 millió tonna szálanyagot dolgoz fel. Ennek a hatalmas mennyiségnek a 43%-a ruházati cikk formájában jelenik meg. A háztartási és lakástextiliák 33%-ot, a műszaki és egészségügyi, továbbá higiéniai termékek 24%-ot képviselnek. Valamennyi termék olyan, amelynek gyártásában és a használata után jelentős mennyiségű hulladék képződik. Külön kiemelendők ezen belül a megunt vagy elhasználódott ruházati cikkek, amelyeket legtöbbször egyszerűen csak kidobnak, akár felhasználás nélkül is.

Az Európai Unió textilipara a becslések szerint évi 16 millió tonna hulladékot termel. Ennek tetemes részét hulladéklerakókba szállítják vagy elégetik, ami jelentős környezeti hatásokkal jár.

A megoldás egyértelműen az újrahasznosítás, amely nem új találmány. Régi szokás, hogy a kinőtt gyermekruhákat a szülők egymás között csereberélik. A kézműiparban készülő rongyszőnyegeket is szövethulladékokból állítják elő. A fonodák a fonal- és szálhulladékokat kártolt fonási eljárással régen vigonyfonalakká (gyengébb minőségű fonalakká) dolgozták fel.

De mi a helyzet ma, a tömeggyártás világában?

Az ipari méretekben zajló újrahasznosítás, összetett, bonyolult kérdéskör. Számos kihívást kell legyőzni a megvalósításához, mint pl.:

- az alapanyag sokszor bizonytalan eredete,
- az anyagösszetétel nem minden esetben tisztázott,
- az összetett anyagok szétválasztása nagyobb erőforrásokat igényelhet,

- az alapanyag bizonytalan utánpótlása,
- a feldolgozás során egyenetlen minőség,
- a hagyományos nyersanyag olcsóbb.

A legtöbb esetben ezért az újrahasznosítás sajnos csak lefelé ágazó irányban valósul meg, azaz a használt textileket szigetelőanyagként vagy géptörelő rongyként hasznosítják, ami ezután nem kerülhet vissza a körforgásba, tehát végül hulladékká válik.

A finn Dafecor vállalat például textilipari hulladékból gyárt új termékeket. A cég begyűjti partnereitől a szállodai ágynemű- és frottírtermékeket, amelyeket tépés és kártolás után ponyvatekerccsé alakít át. A Dafecor tehát új terméket állít elő hulladékból, amelyek szigetelésre, kárpitozáshoz vagy törlóruhaként, de akár környezetvédelmi károk megelőzésére és karbantartásra is felhasználhatóak.

Az újrahasznosítás tanúsítása

Mivel az újrahasznosítás körülményeit némi bizonytalanság övezi, azt gondolhatnánk, hogy nagy vállalatok ritkán tanúsítanak hatékony közreműködést az újrahasznosításhoz.

Szerencsére az újrahasznosításban ma már komoly üzleti lehetőségek vannak. Ehhez az is hozzájárult, hogy a fogyasztók egyre inkább elkötelezettek a fenntartható fejlődés mellett, ezért az újrahasznosított kifejezés mára egyfajta hozzáadott értéket képvisel a termékkel kapcsolatban. A vásárló szívesebben választ olyan terméket, amely teljesen vagy részben újrahasznosított anyagból készült, így egyre népszerűbbek a tanúsítással is rendelkező termékek.

Több szervezet, köztük az OEKO-TEX® is foglalkozik újrahasznosított anyagok tanúsításával.

A STANDARD 100 by OEKO-TEX® tanúsítás keretein belül egy jól kidolgozott, szigorú keretrendszer hoztak létre az ilyen termékek tanúsítására.

Amennyiben az „újrahasznosított” kifejezés megjelenik a tanúsítvány termék-leírásában, a következő szabályok érvényesek:

1. A textiliát alkotó főbb anyagok legalább 20% -ának újrahasznosítottnak kell lennie.
2. A kérelemben meg kell adni az újrahasznosított anyagok forrására vonatkozó információkat.
3. Bizonyítani kell egy hatékony minőségirányítási rendszer meglétét, amely a termék egyenetlen minőségét biztosítja.

Az OEKO-TEX® e címkéje az újrahasznosított textiliából készült termék megbízható voltát tanúsítja

4. Mivel nincsen egyedi vizsgálat annak megállapítására, hogy az anyag újrahasznosított-e, a vizsgálati program eltérhet az új anyagból készült termékek vizsgálati tervétől. A különböző eredet miatt gyakoribb vizsgálatra lehet szükség.

5. Az újrahasznosított és az új anyag nem szerepelhet egy tanúsításban, ezekhez külön tanúsítvány szükséges.

6. Az újrahasznosított anyaghoz keverhető elsődleges nyersanyag, amennyiben erre a termék előállításához szükség van.

Az újrahasznosítás tanúsításának legfőbb előnye egyrésztől, hogy így a gyártó bemutathatja, hogy újrahasznosított anyagokkal dolgozik, másrésztől azt is, hogy azokat káros anyagokra vizsgálták a STANDARD 100 by OEKO-TEX® szabvány szerint. A függőcímke pedig arról

tájékoztatja a fogyasztót, hogy ha ezt a terméket választja, akkor a fenntartható fejlődés mellett tette le a voksát.

A fenntartható fejlődéshez elengedhetetlen a körforgásos gazdasági modellre való átállás. Ez igen nagy feladat, amelyhez szemléletváltásra van szükség. Minél gyorsabban követni kell a jó gyakorlatokat és sikeres példákat, hogy ez a folyamat lerövidüljön. Csak együtt, sok apró lépéssel, változtatással kerülhetőek el az egyre súlyosabbá váló következmények és a sokkal nagyobb kárelhárítási munkát igénylő jövő.

A fenntartható fejlődésért tett minden lépés globális jelentőségű és hosszútávon kifizetődő, mert segítségével megőrizzük a természeti erőforrásokat a jövő nemzedékei számára.